

ali politična uprava. Jasno je, da je Pobědonoscev tudi nasprotnik ustave v zapadnoevropskem smislu. Napisal je več razprav, v katerih dokazuje škodljivost modernega parlamentarizma in z vso duhovitostjo razlaga vse slabe strani novodobnih „svobodomiselnih“ naprav, da bi Ruse odvrnil od njih.

Vendar so novodobni nazori prodrli tudi v Rusijo. Ruski mladenči so se izobrazovali prej večkrat na nemških vseučiliščih in tam so se navzeli protestantskega racionalizma, zlasti pa panteističnih nauk Hegelovih. Puhlo brezverstvo francoskih racionalistov je prodrlo na Rusko že v XVIII. stoletju, in carica Katarina II. je dala svetu zgled „papežinje“, ki vlada s carskega prestola vero, v katero sama ne veruje. Novo slovstvo se ni ustavilo ob ruskih mejah, ampak je zaneslo svoje ideje daleč v rusko inteligenco. Reči se pač more, da vlada v mišljenju ruskega izobraženca globok dualizem dveh popolnoma si nasprotnih svetov: Oficielno-verskega z zunanjim cerkvenim obredom, in svobodno-racionalističnega, ki ga pa mora zatajevati. Edinole rusko leposlovje je moglo izraziti to notranjo razdvojenost. Pesmi Nekrasova, romani Turgenjeva in Tolstega nam razkrivajo to dušno nesoglasje v krepkih, realističnih barvah.

Pobědonoscev zatira tega duha. Vneto dokazuje, da je vsa zapadna kultura velika laž. Straussa in Renana pobija kot bogokletneža, dokazuje napake darvinizma, svari pred nesmiselnim povzdigovanjem človeške individualnosti ter se bori z vso dialektiko proti slepilnemu fantomu one svobode, ki je mati razbrzdanih in revolucije. Splošna volilna pravica mu je najusodepolnejša zmota, demokracijo primerja z vodenico, o kateri so rekli včasih: „Crescit indulgens sibi“, ideja ljudske volje mu je ena najbolj lažnivih izmišljotin; Pobědonoscev obžaluje dežele, katere so si pravosodje pokvarile s porotniki. Vse to obsoja, ker je v nasprotju z idejo carstva in z njegovo idejo cerkve.

Največji vpliv je imel Pobědonoscev pod carjem Aleksandrom III., kateri je imel neomejeno zaupanje do svojega bivšega učitelja. Katkov, Pobědonoscev in Tolstoj (bivši učni minister) so bili možje, ki so najbolj provzročili ostre naredbe proti drugovercem in svobodnejšim težnjam. Pobědonoscev je ostal na svojem mestu tudi pod sedanjim carjem Nikolajem II., dasi je njegov vpliv precej padel.

Ni se čuditi, da svobodomiselnejši, zlasti mlajši elementi silno sovražijo tega moža, v katerem vidijo poosebljeno starorusko konservativnost. Že l. 1884. so dijaki zahtevali preosnove vseučilišč in hrupno demonstrirali proti starim naredbam. L. 1901. bi bil Pobědonoscev skoro postal žrtva napadalca. V noči od 21. do 22. marca se je priplazil k oknu njegovega stanovanja dijak Nik. Konst. Lagovskij in je ustrelil večkrat na najvišjega prokuratorja, sedečega pri pisalni mizi, a ga je zgrešil. Tudi učni minister Bogoľepov, katerega je ustrelil dijak Karpovič, je bil pristaš Pobědonosceva.

A Pobědonoscev doslej še ni odstopil, dasi se kaže, da car Nikolaj II. ni pristaš njegovih strogih in nestrpnih pravoslavnih idej.

Maloruske narodne pesmi. „Naukovo Tovarštvu imeni Ševčenka“ je izdalo kot XI. knjigo „Etnografičnega Zbirnika“ obširno zbirko „Galicko-ruskih narodnih pisni z melodijami“, katere je v Hodovicah nabral dr. Ivan Kolessa. Nabiratelj je nedavno umrl. Dr. Kolessa je doma v Galiciji dobil veselje do narodne poezije od svoje babice, katera mu je pevala ruske melodije in pripovedovala narodne pravljice. Pozneje je kot vojaški zdravnik služil pri armadi, bil dalj časa tudi ob slovenski meji v Karlovcu. Tu je zbolel ter prišel v bolnišnico v Zagreb in odtod v Stenjevec, kjer je umrl l. 1898. Med temi napevi je posebno mnogo „kolomijk“. To so narodne pesmi s precej stalno ritmiško obliko, ki se pevajo najpogostejše med Malorusi. Vsaka kolomijka ima dva štirinajstzložna stiha, katerih zlogi se dajo uvrstiti v sledeče skupine: $[(8 + 6) 2] = [(4 + 4 + 3 + 3) 2] = [(4 + 4 + 2 + 2 + 2) 2] = [(2 + 2 + 2 + 2 + 3 + 3) 2]$. Zgled take kolomijke je n. pr.:

Mene mati porodila, vzjila povivati,
abo vmiraj, abo rosti, budeš biduvati.

Včasih vmes nastopijo tudi dvanajsterozložni stihi $(2 + 1 + 2 + 1 + 6)$:

Popid sad, popid sad, tej popid sadočki.

V melodijah prevladujejo molovi toni z različnimi ritmi.

Velikoruske narodne pesmi. V „Žurnalu ministerstva narodnago prosvěšćenja“ je priobčil J. Avtamonov zanimivo razpravo o simboliki rastlin v velikoruski narodni pesmi. Svojo razpravo zaključuje s sledečo sodbo (str. 286.): „Velikoruska narodna poezija, katero tlači odurna, obdajajoča jo dejstvitelnost, nas ne more razveseljovati z onimi jasnimi in raznobraznimi slikami, kakor nam jih podaja poezija maloruska; ko nam ona slika življenje, nam podaja polno prizorov gorja in trpljenja, a radost in sreča imata v njej le neznatno mesto. Ta tužni značaj prevladuje tudi v simboliki velikoruskih pesmi; ž njim je prepojena tudi njih glasba on odmeva iz vseh motivov.“

Ruski arhivi. Doslej se pač Rusi niso mnogo zanimali za svoje arhivalne vire. Zdaj je pa izdal D. J. Samokvasov knjigo „Arhivnoje delo v Rossiji“, katero obdeluje arhivologijo z znanstvenega stališča. Pisatelj zahteva, da se naj ustanove v Moskvi in v Kievu kot v najstarejših mestih ruskih vseučiliške stolice za „arhivovedenje“, kjer naj bi se poučevalo, kako treba urejati, ohranjati in rabiti arhive

Ruski „Narodni dom“ v Lvovu je velik naroden zavod, kateri ima veliko knjižnico, muzej in cerkev poleg drugih prostorov, ki so namenjeni narodnim potrebam. Vsak mesec izdaja izvestje o svojem gospodarstvu.

